МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Гуманітарний інститут

Кафедра теорії та історії педагогіки

ПРОГРАМА
КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 13.00.07 – ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Київ − 2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Гуманітарний інститут

Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою Університету
Протокол № ____ від _____2015р.
Вчений секретар _____
Н. М. Віннікова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою Гуманітарного
інституту Протокол № _ від____ 2015р.
Вчений секретар _____
Т. Л. Видайчук

ПРОГРАМА КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 13.00.07 – ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

«УХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
теорії та історії педагогіки

Протокол № 2 від 02.09.2015 р.
Завідувач кафедри _____Л.Л. Хоружа

Київ –2015

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проблема організації виховного процесу у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах є однією із найактуальніших у педагогічній у педагогічній теорії та практиці й спонукає освітян до пошуку нових шляхів якісного удосконалення виховання дітей та молоді.

Таким чином, метою вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання є систематизація теоретичних та прикладних знань науковців-початківців щодо розуміння сутності сучасного виховного процесу, цілісного підходу до виховання із залученням особистості до системи цінностей, комплексна перевірка якості професійно-педагогічних знань, умінь і навичок, стану їх готовності до дослідницької діяльності в галузі педагогіки.

ПАСПОРТ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

13.00.07 – теорія та методика виховання

І. Формула спеціальності:

Галузь педагогічної науки, яка вивчає методологічні, теоретичні та методичні проблеми теорії та практики виховання в початкових, середніх, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних і вищих навчальних закладах; обґрунтовує методологічне, теоретичне й прикладне забезпечення розвитку особистості та умови створення системи її виховання.

Напрями досліджень із цієї спеціальності визначаються класифікаційними ознаками. їх наявність в об'єкті та предметі дисертаційного дослідження є обов'язковою умовою для цієї спеціальності.

Класифікаційні ознаки спеціальності:

•за структурною складовою педагогічної науки: загальна педагогіка, педагогіка школи, сімейна педагогіка, позашкільна педагогіка, педагогіка вищої школи;

•за напрямами досліджень: теорія виховання, методика виховної роботи; роль і функції виховання;

•за рівнем організації педагогічного процесу: шкільна освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта, освіта дорослих, сімейна педагогіка;

•за психофізичним станом суб'єктів освіти: суб'єкти освіти в нормі; суб'єкти освіти з особливими потребами;

•за характером досліджень: фундаментальні, порівняльні, прикладні;

•за охопленням: національна, порівняльна теорія та практика виховання.

II. Напрями досліджень:

1. Методологія теорії та методики дослідження в галузі виховних технологій, виховної діяльності;
2. Формування культури міжособистісного спілкування та толерантності в полікультурному середовищі;
3. Проблеми виховання дітей, учнівської та студентської молоді в сучасних педагогічних систем;
4. Розроблення ціннісного підходу до виховання дітей і молоді;
5. Розроблення поліфункціональних виховних структур і їх моделей;
6. Теоретичне обґрунтування оптимізації виховного процесу в сім'ї, початкових, середніх, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних і вищих навчальних закладах;
7. Виховний потенціал спілкування у процесі взаємодії вчителя з учнем;
8. Порівняльний аналіз вітчизняних і зарубіжних виховних систем;
9. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості;
10. Нові виховні технології становлення особистості у процесі виховання та самовиховання;
11. Гуманізація виховного процесу в різних типах навчально-виховних закладів;
12. Формування системи ціннісних орієнтацій, морально-духовного світу й етики спілкування дітей і молоді;
13. Індивідуалізація виховання, теорії та методики виховання особистості в колективі;

14. Дослідження проблем самовиховання та самоствердження підростаючої особистості;
15. Виховна діяльність загальноосвітнього, позашкільного, професійно-технічного та вищого навчального закладу, сімейних і державних дитячих будинків, шкіл-інтернатів;
16. Обґрунтування ціннісно-трудових професійних орієнтацій і індивідуалізації професійного самовизначення особистості;
17. Формування життєвої компетентності дітей і молоді;
18. Дослідження проблем громадянського, патріотичного, етичного, естетичного, фізичного, морального, інтелектуального, політичного, статевого, трудового, економічного виховання;
19. Військово-патріотичне виховання, формування в молоді ціннісних орієнтирів здорового способу життя;
20. Виховання особистості в релігійних системах різних конфесій як складова виховної системи;
21. Виховні аспекти запобігання та подолання аморальних і асоціальних проявів у поведінці особистості;
22. Формування художньо-естетичної культури особистості;
23. Екологічне виховання та формування екологічної культури особистості;
24. Інноваційні технології виховання;
25. Оцінювання ефективності досліджень з проблем виховання;
26. Роль і функції вихователя в організації виховного процесу в різних закладах освіти;
27. Оптимізація діяльності педагогів, керівників дошкільних навчальних закладів, методичної службі;
28. Порівняння теоретико-методичних засад і практики виховання та навчання дошкільників в Україні та інших країнах світу.

III. Галузь науки, з якої присуджуються наукові ступені: педагогічні науки.

Пропонована програма відповідає паспорту спеціальності та містить:

питання з нормативно-правової бази та державної політики в галузі освіти, з історії виховання, загальної методології виховного процесу, з теорії та практики організації виховного процесу в загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладах.

Окремими розділами програми, які мають допомогти майбутньому фахівцю з теорії і методики виховання в обсязі та напрямах підготовки, є питання до іспиту, список рекомендованої літератури.

Питання до іспиту складено відповідно до навчальних програм основних педагогічних дисциплін базової підготовки бакалавра і магістра з педагогічних спеціальностей, а також поглиблено й розширено за обсягом відповідно до вимог, що висуваються до науково-педагогічного працівника з науковим ступенем кандидата педагогічних наук за обраною спеціальністю.

Список літератури є орієнтовним і включає праці з методології педагогіки, методики професійно-педагогічних досліджень, найбільш важливі роботи з історії та теорії виховання, а також деякі роботи із суміжних наук – психології та філософії освіти.

Програма кандидатського іспиту з теорії і методики виховання орієнтована на перевірку засвоєння вступниками методологічних, психолого-педагогічних та методичних основ виховного процесу в закладах освіти.

Програма іспиту передбачає з’ясування рівня знань здобувачів про:

– методологію науково-педагогічного дослідження;

– основні концепції виховання;

– новітні технології виховання;

– сутність процесу виховання;

– зміст виховання;

– принципи, методи, форми організації виховного процесу в освітньому процесі;

– умови формування змістовних і соціально значущих мотивів діяльності особистості.

У ході кандидатського випробування зі спеціальності здобувач повинен

продемонструвати вміння:

- моделювання виховного процесу;
- проектування навчально-пізнавальної діяльності учнів, студентів;
- організації різних видів та форм виховної діяльності учнів, студентів;
- системного аналізу виховних явищ;
- творчого використання виховних концепцій у практичній педагогічній діяльності.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Державні нормативно-правові документи про освіту.

Закони України, що закладають основу побудови освітнього процесу:

- «Про освіту»;
- «Про вищу освіту»;
- «Про загальну середню освіту»;
- «Про професійно-технічну освіту».

Концептуальні документи, які визначають стратегічні напрями розвитку освіти в Україні:

- Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»);
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.;
- Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа);
- Концепції профільної навчання в старшій школі;
- Концепція національної системи кваліфікацій;
- Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010 – 2020 р.);
- Державний стандарт базової і повної середньої освіти;
- Державний стандарт повної загальної середньої освіти;
- Державні стандарти професійної освіти.

Методологія педагогіки

Загальне поняття про методологію педагогіки та її рівні.

Методологічні основи наукового пізнання в педагогіці. Рівні науково-

педагогічного дослідження. Методика проведення конкретного педагогічного дослідження. Методологічні характеристики педагогічного дослідження: актуальність, проблема, тема, об'єкт і предмет дослідження, гіпотеза, мета й завдання дослідження, наукова новизна, значення для науки й практики.

Основні етапи дослідження. Методологічні принципи педагогічних досліджень. Логіка педагогічного дослідження. Програма експерименту. Критерії й система діагностичного інструментарію. Рівні, типи, види експерименту як методу дослідницької діяльності. Особливості констатувального, пошукового, формувального, порівняльного та діагностичного експериментів.

Методи дослідження. Емпіричні методи педагогічного дослідження. Теоретичні методи педагогічного дослідження. Порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження. Математичні й статистичні методи в педагогічному дослідженні.

Актуальні проблеми виховання в сучасній школі. Проблеми національного виховання та виховання в дусі загальнолюдських цінностей у сучасних умовах.

Проблема особистості і колективу в системі виховної роботи школи. Шляхи і засоби гуманізації процесу виховання учнів у сучасній загальноосвітній школі.

Концепція гуманістичного виховання: генеза та зміст. Засоби та методи педагогічного впливу на особистість. Принципи виховання. Виховання і самовиховання. Поняття про методи виховання. Їх класифікація. Характеристика сучасних інноваційних виховних технологій.

Формування творчої особистості в процесів виховання в сучасних умовах. Шляхи використання надбань народної педагогіки у виховному процесі. Дитяче самоврядування в загальноосвітній школі. Дисципліна в школі: поняття, мета, засоби впровадження. Шляхи реалізації індивідуального підходу у вихованні особистості.

Методи науково-педагогічних досліджень. Педагогічний експеримент: суть, різновиди, вимоги до організації і проведення; науково–категоріальний апарат дослідження, логіка та структура дослідження. Виховання дітей і молоді в різних соціальних інститутах.

Сімейне виховання. Сімейне виховання як галузь психолого-педагогічної науки. Міжнародні документи про батьківське піклування і захист прав дітей. Законодавство України про шлюб і сім"ю. Відповідальність батьків за виховання дітей. Концепція родинного виховання дітей в Україні. Державна сімейна політика України.

Типізація сімей. Основні функції сім"ї. Виховна функція сім"ї. Мета і завдання сім"ї у вихованні дітей у сучасних умовах. Основні напрями виховання дітей у сім"ї. Умови, форми і методи виховання дітей в сучасних умовах. Авторитет і особистий приклад батьків у сімейному вихованні дітей, Педагогічний такт батьків у вихованні дітей. Роль батьків у вихованні особистості дитини.

Труднощі і помилки сім"ї у вихованні дітей. їх причини ішляхи запобігання. Характеристика причин сімейного неблагополуччя та їх профілактика, А. С. Макаренко про сім’ю і сімейне виховання дітей. Причини важко-виховуваності дітей.

В. О. Сухомлинський про виховання дітей у сім’ї. Формування світоглду і громадської активності дитини у сім’ї. Сучасна народна педагогіка в освітньо-виховному процесі міської і сільської шкіл. Традиції родинного виховання дітей українського народу.

Суспільне виховання. Дошкільне виховання Концепція дошкільного виховання. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Педагогічна вікова періодизація дошкільного дитинства. Вікові особливості виховання дітей дошкільного віку. Шляхи і засоби гуманізації процесу виховання дітей у сучасному дошкільному закладі. Специфіка методів виховання дітей дошкільного віку. Система виховних цінностей у дошкільному дитинстві. Зміст, форми та засоби виховання дошкільників. Спільна робота сім’ї та

дошкільного закладу у вихованні дошкільника. Особливості виховання хлопчиків і дівчаток у дошкільному закладі. Виховання в загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях.

Теорія і практика морального виховання молоді. Національне і загальнолюдське в моральному вихованні учнів. Шляхи та засоби формування в учнівської молоді системи морально-духовних цінностей. Формування духовного світу школяра в умовах гуманістично організованого виховного процесу. Народна педагогіка про моральне виховання підростаючого покоління. Національні традиції як засіб морального виховання школярів. Громадянське виховання дітей у сучасних умовах, теорія і практика. Дитяті та молодіжні самодіяльні організації: історія та сучасність, їх роль у патріотичному вихованні підростаючих поколінь. Сутність та структура трудового виховання школярів.

Зміст та методи трудового виховання школярів. Основні завдання трудового виховання на сучасному етапі розвитку національної школи. Система профорієнтаційної роботи зі школярами. Форми та методи професійної орієнтації школярів. Методи вивчення особливостей особистості в профорієнтаційній роботі.

Сутність та структура професійного самовизначення школярів. Сутність та завдання економічного виховання школярів. Форми та методи економічного виховання школярів. Продуктивна праця як основа морального виховання особистості. Виховання у дітей та молоді потреби у здоровому способі життя. Форми і методи впровадження здорового способу життя юнаків і дівчат. Зміст фізичного виховання дошкільників та молодших школярів.

Базовий зміст фізичного розвитку юнаків і дівчат. Валеологічне виховання, його суть і перспективи розвитку. Актуальні проблеми превентивного виховання.

Естетичне виховання учнів у сучасній школі – підходи, шляхи, засоби та методи. Розвиток теорії естетичного виховання: традиції і сучасність. Внесок діячів української культури в теорію і практику естетичного виховання (Г.

Сковорода, І. Франко, Д. Яворницький, М. Леонтович та ін) Проблеми естетичного виховання у педагогічній спадщині К. Ушинськог В. Сухомлинського.

Естетична свідомість і художня культура: проблеми взаємодії. Народні,, традиції художньо-естетичного виховання в Україні. Естетичне виховання і цілісний розвиток особистості. Засоби естетичного виховання: природа, види мистецтв, ЗМІ.

Базовий зміст художньо-естетичної освіти у загальноосвітній школі. Музично–естетичне вихованняшколярів: сутність, принципи, засоби, методика. Мета, форми і методи естетичного вихованняшколярів засобами образотворчого мистецтва.

Форми позаурочної роботи з естетичного виховання дітей і молоді. Мета, завдання, принципи екологічного виховання; зв"язок з іншими напрямами виховання. Природа як суспільна та особистісна цінність. Збалансований розвиток суспільства.

Зміст екологічного виховання школярів. Шляхи екологізації шкільного навчально-виховного процесу. Комплексний характер екологічного виховання, відображення екологічного напряму у Державних національних програмах виховання. Методи формування у школярів ціннісного ставлення до природного довкілля.

Соціальна й педагогічна значущість **правового виховання** учнів загальноосвітніх шкіл. Виховання у школах–інтернатах, дитячих та сімейних будинках. Соціальна й педагогічна функції шкіл-інтернатів у нових соціально-економічних умовах. Шляхи, форми і методи соціально-педагогічної підтримки, реабілітації і соціалізації безпритульних дітей.

Шляхи та засоби запобігання і подолання аморальних, протигромадських проявів і споживацтва учнів шкіл-інтернатів. Проблеми захисту дитини від різних форм насилля в умовах шкіл–інтернатів. Підготовка учнів інтернатних закладів для сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до самостійного життя. Умови соціальної реабілітації педагогічно занедбаних

дітей. Підвищення соціальної відповідальності вихованців шкіл–інтернатів. Специфіка позаурочної виховної роботи в школах–інтернатах.

Проблеми **виховання в дитячих будинках сімейного типу**. Виховання в позашкільних закладах різного типу. Позашкільна освіта та виховання: тенденції та перспективи. Зміст, мета і завдання позашкільної педагогіки. Виховна робота у позашкільному закладі.: теорія та методика. Організація гурткових занять у різнопрофільних позашкільних закладах. Самоврядування у позашкільному закладі.

Організаційно-наукові основи діяльності МАН (Малих Академій Наук). Роль, місце та завдання позашкільних закладів у системі трудового виховання та професійної орієнтації молоді. Діагностика результатів виховання. Критерії визначення результативності виховання. Базовий рівень соціальної компетентності дошкільника. Діагностика ефективності процессу морального виховання. Життєва позиція як показник соціальної зрілості

Структура побудови білета:

1-2 питання з переліку, поданого нижче;

3 питання – співбесіда за темою наукового дослідження:

- актуальність проблеми дослідження;
- об’єкт, предмет, мета, завдання;
- теоретико-методологічна основа;
- наукова новизна та практична значущість дослідження;
- основні положення теоретичного обґрунтування проблеми;
- зміст експериментальної роботи;
- проектовані висновки;
- апробація отриманих результатів роботи.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ:

1. Предмет, задачі і основні категорії педагогіки. Методологія педагогічних досліджень.
2. Підходи до виникнення виховання в людському суспільстві. Школа та виховання у первісному суспільстві.
3. Сутність процесу виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили.
4. Проблема мети виховання в педагогічному, загальнолюдському, національному аспектах. Мета та ідеал національного виховання.
5. Розвиток і формування особистості. Рушійні сили та фактори розвитку особистості. Взаємообумовленість процесів виховання, навчання і розвитку.
6. Характеристика методів формування свідомості особистості.
7. Характеристика методів організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості.
8. Методи стимулювання діяльності та поведінки.
9. Характеристика методів контролю та самоконтролю у вихованні особистості.
10. Планування та діагностика в роботі класного керівника.
11. Принципи, джерела планування роботи класного керівника. Види планів. Вимоги до плану виховної роботи.
12. Розумове виховання школярів. Формування пізнавального інтересу учнів. Досвід Павлиської середньої школи щодо розумового виховання школярів.
13. Моральне виховання школярів. Мета, завдання, зміст, форми, методи і засоби.
14. Основи економічного виховання школярів. Трудова підготовка та трудове виховання підростаючого покоління. Система профорієнтаційної роботи в сучасні школі.
15. Естетичне виховання. Мета, завдання, зміст, форми і методи.
16. Основи екологічного виховання школярів.
17. Основи патріотичного та громадянського виховання школярів.

18. Система фізичного виховання школярів.
19. Виховання дітей у сім’ї. Робота класного керівника з батьками учнів.
20. Індивідуальна робота з школярами.
21. Самовиховання і перевиховання особистості.
22. Індивідуальна робота вчителя-вихователя з важковиховуваними дітьми.
23. Основи діяльності дитячих та громадських організацій в Україні.
24. Основи діяльності позашкільних освітньо-виховних закладів. Концепція позашкільної освіти та виховання.
25. Основи родинного виховання. Проблема виховання дітей в сім’ї в працях А.С. Макаренка „Книга для батьків”, В.О. Сухомлинського „Батьківська педагогіка”, М.Г. Стельмаховича „Українська родинна педагогіка”.
26. Вікова періодизація в сучасній педагогіці. Психолого-педагогічна характеристика різних вікових груп.
27. Життя, педагогічна діяльність та основні педагогічні ідеї Й.Г. Песталоцці.
28. Виховання в Древній Греції (Спарта, Афіни).
29. Педагогічна професія та її високе призначення в суспільстві. Вимоги до вчителя.
30. Зміст та форми взаємодії школи з батьками учнів. Школа – родина.
31. Світогляд та педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо.
32. Самоосвіта та самовиховання вчителя. Підвищення кваліфікації вчителів.
33. Школа та виховання у Стародавньому Римі. Педагогічні ідеї М.Ф. Квінтіліана.
34. Козацька педагогіка. Система виховання козака-лицаря.
35. Роль діяльності, активності і спілкування в розвитку і формуванні особистості.
36. Основи виховання несприятливості до вживання алкогольних та наркогенних речовин. Концепція освіти „Рівний – рівному” щодо здорового способу життя.

37. Гуманізм епохи Відродження та його вплив на навчання і виховання дітей. „Будинок радості” Вітторино да Фельтре. Гуманістичне виховання Ф. Рабле, Е. Роттердамського, М. Монтеня.

38. Колектив, його ознаки і структура. Динаміка та етапи його розвитку. Проблема формування дитячого колективу у працях А.С. Макаренка та В.О. Сухомлинського.

39. Зміст освіти в національній школі. Основні види освіти. Закон України „Про загальну середню освіту”.

40. Сутність процесу виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили.

41. Педагогічна система Я.А. Коменського: зміст виховання, принцип природовідповідності, вікова періодизація дітей, система шкіл, вимоги до вчителя, підручники („Велика дидактика”).

42. Виховання особистості: особистісно зорієнтований підхід. Умови забезпечення різнобічного розвитку особистості. А.С. Макаренко та В.О. Сухомлинський про організацію виховного процесу.

43. Сучасні підходи до організації навчання та виховання.

44. Принципи виховання як відображення закономірностей виховного процесу та їх характеристика.

45. Основні засоби виховання особистості в українській народній педагогіці.

46. Життя, педагогічна діяльність та основні педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського.

47. Педагогіка співробітництва. Основні ідеї досвіду роботи педагогів-новаторів.

48. Життя, педагогічна діяльність, теорія і практика колективу А.С. Макаренка („Педагогічна поема”, „Прапори на вежах”).

49. Сутність народної педагогіки та етнопедагогіки. Основні компоненти і зміст української народної педагогіки.

50. Життя, педагогічна діяльність, загально педагогічні погляди, навчальні книжки К.Д. Ушинського.

51. Виховна система А.С. Макаренка.
52. Ідея цілісного виховання Р. Штайнера (Вальдорфська педагогіка).
53. Виховна система В.О. Сухомлинського.
54. Система національного виховання Софії Русової.
55. Ідея національного виховання у педагогічних оглядах М.П. Драгоманова, М.І. Костомарова, І. Франка, Лесі Українки, М.С. Грушевського.
56. Основи морального виховання школярів. Проблеми виховання моральних цінностей школярів в працях В.О. Сухомлинського „Серце віддаю дітям”, „Народження громадянина”.
57. К.Д. Ушинський про місце педагогічної літератури в діяльності вчителя-вихователя („Про користь педагогічної літератури”).
58. К.Д. Ушинський про значення праці у вихованні людини („Праця в її психічному і виховному значенні”).
59. Основи естетичного виховання школярів. Використання народних традицій в естетичному вихованні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бех, І. Д. Виховання особистості : [підручник] / Іван Дмитрович Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: Сходження до духовності / Іван Дмитрович Бех. – К. : Либідь, 2006. – 272 с.
3. Бойправ М. Д. Психологія виховання та самовиховання : навч.-метод. посіб.[для студ. пед. спец. ВНЗ] / Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя / Марія Дмитрівна Бойправ. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2007.
4. Виховання моральності підростаючого покоління : наук.-метод. посіб. / [К. І. Чорна, В. О. Білоусова, В. А. Киричок та ін.]. – К. : Богдана, 2005. – 288 с. – 109 с.
5. Гамезо М. В. Возрастная и педагогическая психология : [учебное пособие для студентов всех специальностей педагогических вузов] / Гамезо М. В.,

Петрова Е. А., Орлова Л. М. – М. : Педагогическое общество России, 2003. – 512 с.

6. Гаряча С. А. Етичний калейдоскоп : навч.-метод. посіб. / Світлана Анатоліївна Гаряча. – Черкаси : ЧОІПОПП, 2009. – 89 с.
7. Грищенко С. В. Самовиховання особистості : монографія / Світлана Владиславівна Грищенко. – Чернігів : ЧДТУ, 2009. – 252 с.
8. Гуменюк О. Є. Психологія Я-концепції : монографія / Оксана Гуменюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2002. – 186 с.
9. Дуда О. О. Самовиховання школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / О. О. Дуда. – К., 2001. – 20 с.
10. Енциклопедія освіти /Акад.пед.наук. України; за ред.В.Г.Кременя. – К.: Юрінком Інтер,2008. – 1040 с.
11. Звєрєва І. Д. Діагностика моральної вихованості школярів: Методичний посібник / Звєрєва І.Д., Коваль Л.Г., Фролов П.Д.. – Київ: МО України, Ін-т сист. дослід. освіти, 1995. – 156 с.
12. Карпенчук С. Г. Самовиховання особистості : наук.-метод. посіб. / Світлана Григорівна Карпенчук. – К. : Інститут змісту і методів навчання, 1998. – 214 с.
13. Кон И. С. В поисках себя: Личность и ее самосознание / Игорь Семенович Кон. – М. : Политиздат, 1984. – 335 с.
14. Кон И. С. Личность как субъект общественных отношений / Игорь Семенович Кон. – М. : „Знание”, 1966. – 342 с.
15. Кравченко Т. В.Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім’ї і школи : [монографія] / Тамара Володимирівна Кравченко. – К. : Фенікс, 2009. – 416 с.
16. Кучерявий О. Г. Теоретичні і методичні основи організації професійного самовиховання майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів : дис. ... д- ра пед. наук : 13.00.04 / О. Г. Кучерявий. – К., 2002. – 523 с.

17. Макаренко А. С. Коллектив и воспитание личности / Антон Семенович Макаренко ; сост. В. В. Кумарин. – М. : Педагогика, 1972. – 336 с.
18. Макаренко А. С. Проблемы школьного советского воспитания (лекции) // Педагогические сочинения в 4-х т. / Антон Семенович Макаренко. – М. : Педагогика, 1984. – Т. 4. – С. 123–202.
19. Маслоу А. Мотивация и личность : пер. с англ. / Абрахам Маслоу. –СПБ. : Питер, 2008. – 352 с. – (Серия „Мастера психологии”).
20. Моралов В. Г. Основы самопознания и саморазвития : [учебное пособие для студ. сред. пед. учеб. завед.] / Владимир Георгиевич Моралов. – М. : „Академия”, 2002. – 256 с.
21. Москальова Л. Ю. Виховання у майбутніх учителів морально-етичної культури: теоретичний та методичний аспекти : монографія / Л. Ю. Москальова. – Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. – 464 с.
22. Оржеховська В. М. Концептуальні підходи до виховання в умовах сьогодення / В. Оржеховська, Т. Ковганич // Рідна школа. − 2009. − № 5–6. − С. 35–39.
23. Педагогіка вищої школи / [В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук та ін. ; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенка, В. П. Лугового]. – К. : Педагогічна думка. – 2009. – 256 с.
24. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2006. – 700с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
25. Посібник з самовиховання / [Оржеховська В. М., Хілько Т. В., Кириленко С. В.]. – К. : Інститут змісту і методів навчання, 1996. – 192 с.
26. Програма «Виховання гуманістичних цінностей в учнів 1–9 класів»/ [Чорна К. І., Журба К. О., Киричок В. А., Кухар І. М.] // Класний керівник. – 2008. – № 17–18. – С. 2–58.
27. Сковорода Г. Повне зібрання творів : у 2 т. / Григорій Савович Сковорода ; ред. В. І. Шинкарук [та ін]. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 1. – 531 с.

28. Сухомлинська О. Національна система виховання / Ольга Василівна Сухомлинська // Педагогічна газета. – 2000. – № 5. – С. 4–8.
29. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5-ти т. / Василь Олександрович Сухомлинський. – К. : „Радянська школа”, 1977. – Т. 3 : Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. – 670 с.
30. Тернопільська В. І. Психологія для старшокласників: соціально-комунікативний аспект : навч. посіб. / Валентина Тернопільська. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 308 с.
31. Ушинський К. Д. Твори : в шести томах. Т. 4 : Людина як предмет виховання (спроба педагогічної антропології) / К. Д. Ушинський. – К. : Радянська школа, 1952. – 515 с.
32. Франкл В. Человек в поисках смысла / Виктор Франкл. – М. : Прогресс, 1990. – 126 с.
33. Хоружа Л. Л. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. / Л. Л. Хоружа ; [ред. М. Б. Євтух, Л. М. Ващенко] / Київський міський педагогічний університет ім. Б. Грінченка. – К. : [б. в.], 2008. – 96 с.
34. Чорна К. І. Моральні цінності особистості у контексті гуманістичної етики / Катерина Іванівна Чорна // Педагогічний вісник. – 2008. – № 1 (51). – С. 24–26.
35. Щуркова Н. Е. Этика школьной жизни / Надежда Егоровна Щуркова. – М. : Педагогическое общество России, 2000. – 192 с. – (Профессиональная этика педагога).
36. Юм Д. Трактат о человеческой природе / Давид Юм. – Минск : ООО Попурри, 1998. – 720 с
37. Юркевич П. Д. З науки про людський дух / Памфіл Данилович Юркевич // Вибране. – К. : Абрис, 1993. – С.115–221.
38. Юркевич П. Д. Ідея / Памфіл Данилович Юркевич// Вибране. – К. : Абрис, 1993. – С.3–72.
39. Юркевич П. Д. Чтение о воспитании /Памфил Данилович Юркевич. – М. – 1865. – 272 с.

40. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: навч.посіб. – Н.В. Якса. – К.: Знання, 2007. – 357 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінюючи рівень засвоєння знань здобувача з теорії і методики виховання враховують:

– системність знань;

– необхідний обсяг і зміст понятійного апарату;

– засвоєння й усвідомлення провідних виховних ідей;

– цілісність осягнення знань про виховні концепції;

– якість і правильність знань;

– особистісну переконаність в істинності тих чи інших наукових положень;

– уміння аргументовано обґрунтовувати власну педагогічну позицію й відстоювати її.

Оцінка «Відмінно»

Здобувач продемонстрував глибокі, системні знання, досконале володіння понятійним апаратом, розуміння змісту виховних теорій, уміння відтворювати ознаки тих чи інших виховних явищ та встановлювати причинно-наслідкові зв’язки між ними, наявність пізнавального інтересу до виховання, сформованість власних оцінок щодо виховних процесів.

Оцінка «Добре»

Здобувач продемонстрував належний рівень володіння понятійним апаратом, розуміння змісту провідних виховних ідей , власні узагальнені оцінки педагогічних фактів, явищ, процесів. Проте у відповіді мають місце окремі неточності та огріхи, недостатність уміння виявляти і пояснювати закономірності і взаємозв’язки у виховних системах.

Оцінка «Задовільно»

Здобувач виявив поверхові, фрагментарні знання, недостатнє володіння понятійним апаратом, відсутність цілісності знань про виховні теорії і концепції, невміння порівнювати, класифікувати, концентрувати теоретичні знання. Для відповіді характерні суттєві помилки в оцінці виховних явищ, фактів, несформованість власних поглядів на виховні процеси.

Оцінка «Незадовільно»

Відповідь здобувача свідчить про низький рівень володіння обсягом і змістом понятійного апарату, нерозуміння змісту теорії виховання, фрагментарність знань з теорії і методики виховання. Вступник допускає суттєві помилки в характеристиці явищ, фактів, демонструє аморфність поглядів на виховні процеси.